

د افغانستان اسلامي امارت
وزارت صنعت و تجارت
Islamic Emirate of Afghanistan
Ministry of Industry & Commerce

معینیت امور صنعت و تجارت
ریاست عمومی امور تجارت
ریاست تجارت بین المللی
امریت دیسک ها

تحلیل وضعیت تجارت افغانستان طی سال 1403 و مقایسه ان با سال 1402

سال : حمل 1404

ریاست تجارت بین المللی ، امریت دیسک ها

تجارت افغانستان با جهان از اهمیت خاصی برخوردار است و نقشی اساسی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی این کشور ایفا می‌کند. افغانستان به‌عنوان کشوری واقع در خشکی و در قلب آسیا، از دیرزمان به‌عنوان چهارراه تجارتي منطقه شناخته شده است. این موقعیت استراتژیک، امکان برقراری ارتباط میان بازارهای بزرگ آسیای جنوبی، آسیای مرکزی، خاورمیانه و حتی اروپا را فراهم کرده و افغانستان را به حلقه‌ای مهم در زنجیره تجارت جهانی تبدیل کرده است.

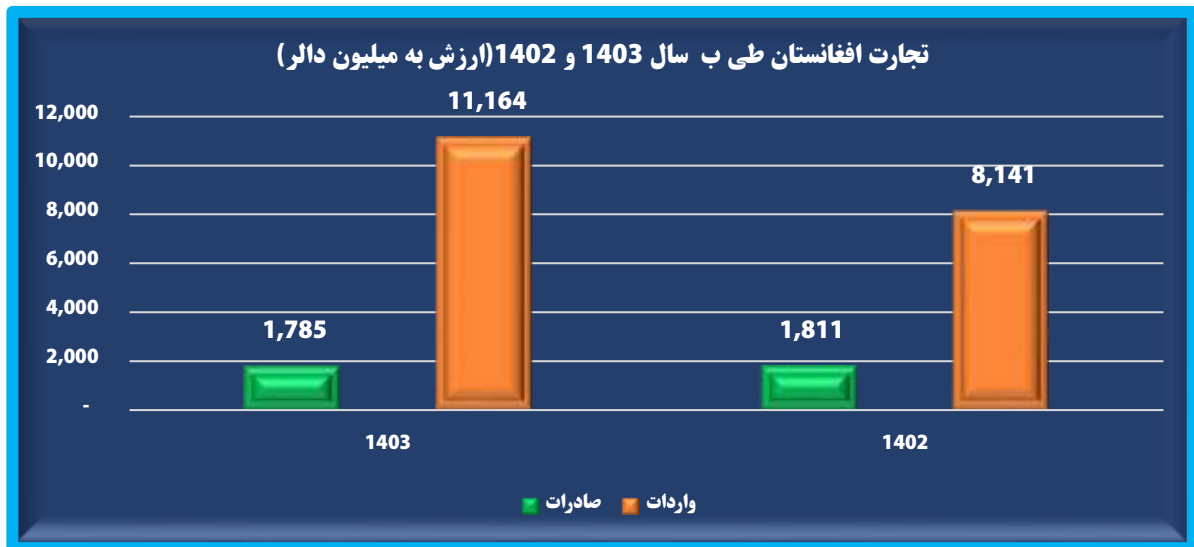
اهمیت تجارت افغانستان با جهان در چندین بُعد قابل بررسی است. از یک سو، صادرات کالاهایی مانند زعفران، میوه‌های خشک، سنگ‌های قیمتی و محصولات زراعتی می‌تواند درآمد ارزی کشور را افزایش دهد و از سوی دیگر واردات کالاهای فناوری‌های مدرن از کشورهای دیگر، زمینه‌ساز رشد صنایع داخلی، ایجاد اشتغال و ارتقای سطح زندگی مردم خواهد بود.

امارت اسلامی افغانستان تلاش کرده است از طریق گسترش روابط تجارتي با کشورهای منطقه و همسایگان مانند ازبکستان، قزاقستان، چین، پاکستان، ایران، روسیه اقتصاد افغانستان را در مسیر پایداری قرار دهد. در این میان، صادرات محصولات زراعتی مانند زعفران، انار، بادام، و میوه‌های خشک و همچنین بهره‌برداری از منابع طبیعی غنی مانند معادن زغال سنگ، سنگ تالک، سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی، لیتیوم، آهن و مس، می‌تواند فرصت‌های اقتصادی جدیدی را ایجاد و به جذب سرمایه‌گذاری خارجی کمک کند.

همچنین، افغانستان به‌عنوان نقطه اتصال مسیرهای ترانزیتی مهم مانند کریدور لاجورد، راه ترانزیتی چابهار و پروژه‌های مرتبط با ابتکار "کمربند و جاده" چین، ظرفیت تبدیل شدن به یک شاهراه تجارتي منطقه‌ای را داراست. این موقعیت می‌تواند نقش افغانستان را در تجارت بین‌المللی تقویت کرده و به کاهش وابستگی به کمک‌های خارجی کمک کند.

با این حال، تحریم‌های بین‌المللی، نبود نظام بانکی قوی، کمبود زیرساخت‌ها از چالش‌های عمده تجارت افغانستان هستند. رفع این موانع و ایجاد سیاست‌های تجارتي مؤثر می‌تواند نه تنها به توسعه اقتصاد کشور کمک کند، بلکه تصویر افغانستان را در صحنه جهانی بهبود بخشد و جایگاه آن را به‌عنوان یک شریک تجارتي قابل اعتماد تثبیت کند.

تجارت افغانستان طی ب سال 1402 و 1403 (ارزش به میلیون دالر)			
1402	1403	Indicators	شاخص ها
1,811	1,785	Exports	صادرات
8,141	11,164	Imports	واردات
9,953	12,949	Trade Turnover	دوران تجارت
(6,330)	(9,380)	Trade Balance	بیلانس تجارت
18%	14%	Exports Share	سهم صادرات
82%	86%	Imports Share	سهم واردات

دریافت ها :

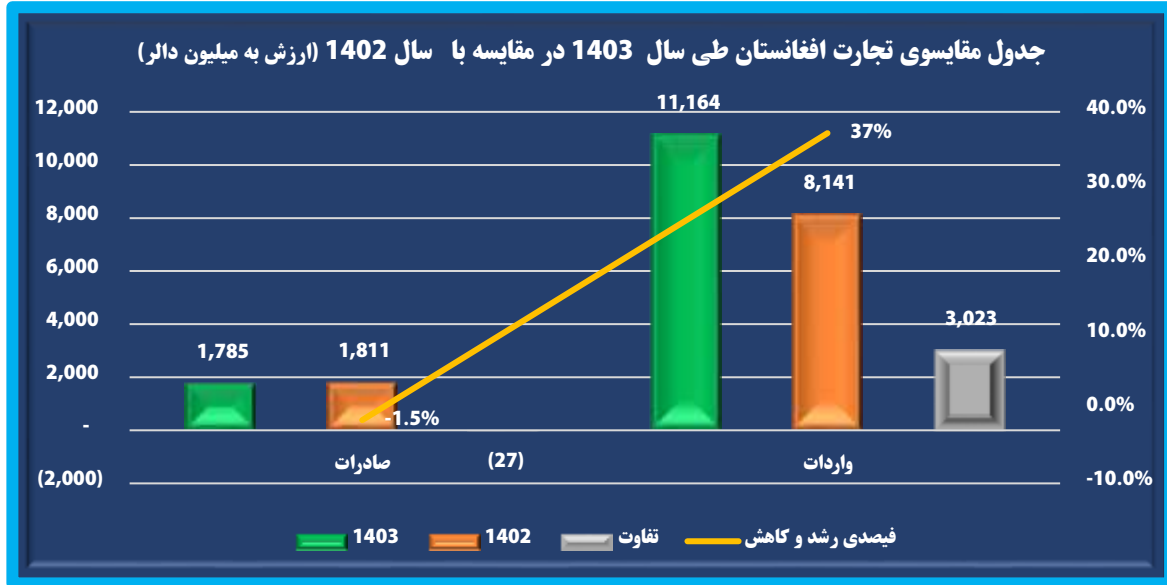
تجارت افغانستان طی سال 1403 حدود 12,949 میلیون دالر بوده که حدود 1,785 میلیون دالر آن را صادرات و حدود 11,164 میلیون دالر آن را واردات تشکیل میدهد.

بیلانس یا کسر- تجارت افغانستان طی سال 1403 منفی (9,380) میلیون دالر میباشد که سهم صادرات در دوران تجارت 14 فیصد و سهم واردات در دوران تجارت حدود 86 فیصد میباشد.

تجارت افغانستان طی سال 1402 حدود 9,953 میلیون دالر بوده که حدود 1,811 میلیون دالر آن را صادرات و حدود 8,141 میلیون دالر آن را واردات تشکیل میدهد.

بخش مقایسوی تجارت افغانستان طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402

جدول مقایسوی تجارت افغانستان طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 (ارزش به میلیون دالر)					
شاخص ها	Indicators	1403	1402	تفاوت	فیصدی رشد و کاهش
صادرات	Exports	1,785	1,811	(27)	-1.5%
واردات	Imports	11,164	8,141	3,023	37%

دریافت ها:

تجارت افغانستان (صادرات و واردات) طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 حدود 30 فیصد افزایش نموده که تفاوت آن حدود 2,996 میلیون دالر میباشد و تحلیل مقایسوی صادرات و واردات طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 قرار ذیل است:

صادرات افغانستان طی سال 1403 حدود 1,785 میلیون دالر و واردات افغانستان طی سال 1403 حدود 11,164 میلیون دالر میباشد.

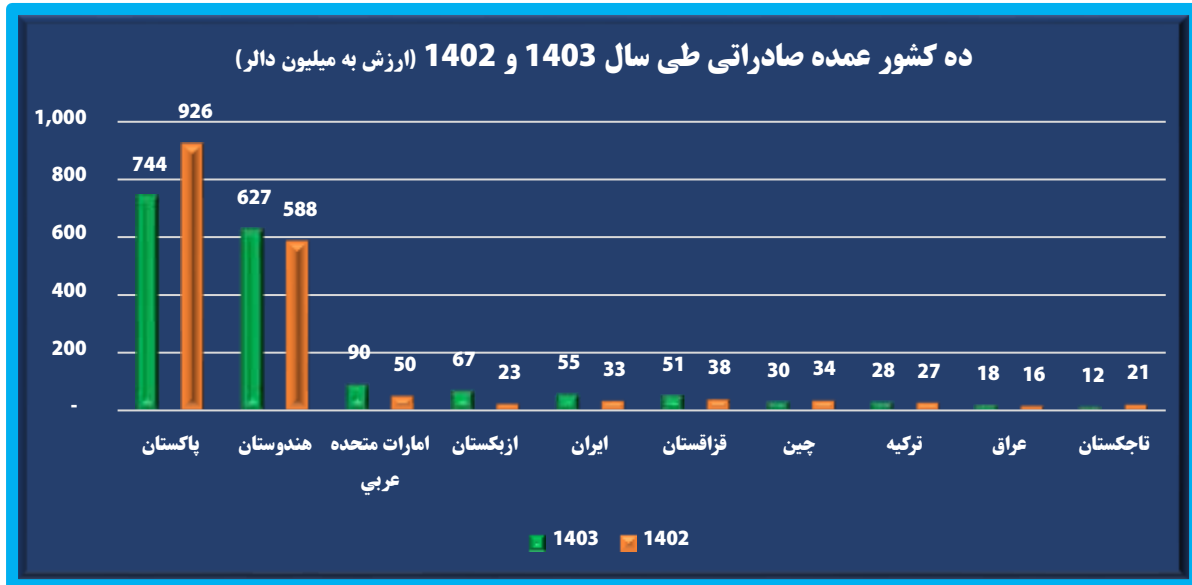
صادرات افغانستان طی سال 1402 حدود 1,811 میلیون دالر بوده و واردات حدود 8,141 میلیون دالر میباشد.

بعد از تحلیل به نظر میرسد که صادرات افغانستان طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 حدود 1.5 فیصد کاهش نموده که تفاوت آن حدود 27 میلیون دالر میباشد و بر عکس واردات حدود 37 فیصد افزایش نموده که تفاوت آن حدود 3,023 میلیون دالر میباشد.

کشور ها عمده صادراتی افغانستان طی سال 1403 (ارزش به میلیون دالر)				
ش	کشور	Countries	1403	1402
1	پاکستان	Pakistan	744	926
2	هندوستان	India	627	588
3	امارات متحده عربي	UAE	90	50
4	ازبکستان	Uzbekistan	67	23
5	ایران	Iran	55	33
6	قزاقستان	Kazakhstan	51	38
7	چین	China	30	34
8	ترکیه	Turkey	28	27
9	عراق	Iraq	18	16
10	تاجکستان	Tajikistan	12	21
11	ایالات متحده امریکا	USA	9	7
12	قرغزستان	Kyrgyzstan	7.4	9
13	عربستان سعودی	Saudi Arabia	6.7	5
14	آلمان	Germany	5	5
15	اسپانیا	Spain	3.8	3
16	روسیه	Russia	3.6	5
17	هالند	Holland	3.5	2.1
18	انگلستان	UK	2.9	2.2
19	ترکمنستان	Turkmenistan	2.8	1.5
20	کانادا	Canada	2.8	2.7
مجموع بیست کشور			1,722	1,798
مجموع سایر کشور ها			63	13
مجموع صادرات			1,785	1,811

مقایسه کشور های عمده صادراتی طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402					
ش	کشور	1403	1402	نقاوت	فیصدی رشد و کاهش
1	پاکستان	744	926	(182)	-20%
2	هندوستان	627	588	39	7%
3	امارات متحده عربي	90	50	40	79%
4	ازبکستان	67	23	44	190%
5	ایران	55	33	22	67%
6	قزاقستان	51	38	13	35%
7	چین	30	34	(5)	-14%
8	ترکیه	28	27	1	5%

11%	2	16	18	عراق	9
-42%	(9)	21	12	تاجکستان	10
22%	2	7	9	ایالات متحده امریکا	11
-14%	(1)	8.6	7.4	قرغزستان	12
25%	1	5.3	6.7	عربستان سعودی	13
3%	0.2	5	5	آلمان	14
27%	1	3	4	اسپانیا	15
-31%	(2)	5	3.6	روسیه	16
65%	1.4	2.1	3.5	هالند	17
33%	0.7	2.2	2.9	انگلستان	18
84%	1.3	1.5	2.8	ترکمنستان	19
3%	0.1	2.7	2.8	کانادا	20

دریافت ها :

مجموع صادرات به بیست کشور عمده صادراتی افغانستان طی سال 1403 حدود 1,722 میلیون دالر بوده که 6 فیصد مجموع صادرات را تشکیل میدهد، و مجموع سایر کشورها حدود 63 میلیون دالر بوده که 4 فیصد مجموع صادرات را تشکیل میدهد.

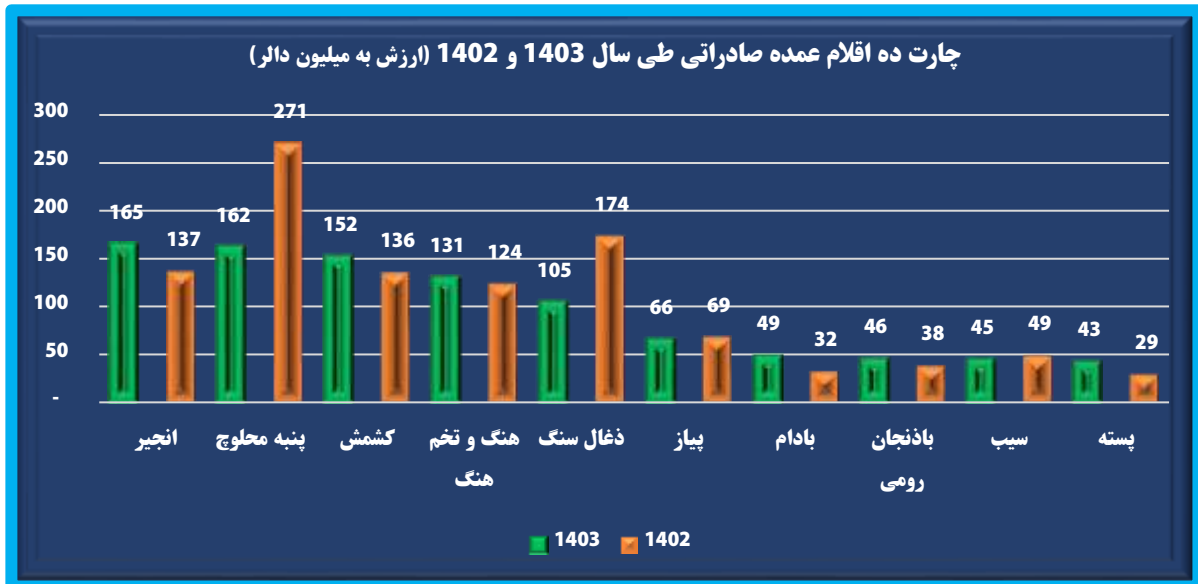
صادرات افغانستان با کشورهای امارات متحده عربی، هندوستان، ازبکستان، ایران، قزاقستان، ترکیه، هالند، ترکمنستان، و امریکا طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 افزایش نموده است و برعکس صادرات افغانستان با کشور پاکستان، چین، قرغزستان، تاجکستان و روسیه طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 کاهش نموده است.

کشور های که بیشترین صادرات افغانستان طی سال 1403 به آن صورت گرفته عبارت اند از پاکستان، هندوستان، امارات متحده عربی، ازبکستان، ایران و قزاقستان.

اقلام عمده صادراتی افغانستان طی سال 1403 (ارزش به میلیون دالر)						
ش	HS.Code	جنس	1403		1402	
			مقدار به تن	ارزش	مقدار به تن	ارزش
1	8042020	انجیر	32,814	165	27,362	137
2	52	پنبه مخلوچ	170,918	162	182,605	271
3	8062000	کشمش	79,158	152	70,172	136
4	13021220	هنگ و تخم هنگ	1,441	131	1,051	124
5	27011900	ذغال سنگ	1,046,762	105	1,238,558	174
6	7031010	پیاز	300,250	66	341,710	69
7	8021200	بادام	16,855	49	8,762	32
8	7020000	باذنجان رومی	282,730	46	250,365	38
9	8081000	سیب	62,889	45	66,017	49
10	8025100	پسته	3,209	43	2,392	29
11	8109010	انار	76,366	40	103,478	45
12	9102000	زعفران	59	39	67	49
13	9093100	زیره سبز	9,392	34	11,302	27
14	8061000	انگور	137,871	34	167,914	54
15	7133900	لوبیا	26,978	33	32,385	30
16	7122000	پیاز خشک	140,972	33	9,321	2
17	78060020	شمش سرب	22,688	32	19,278	22
18	7134030	ماش خام	29,303	25	39,574	34
19	25262010	سنگ تالک	295,082	17	215,126	12
20	57011000	قالین و گلیم	3,765	16	5,453	21
21	8028020	جلغوزه سیاه	1,162	15	2,523	27
مجموع اقلام عمده صادراتی				1,280		1,382
مجموع سایر اقلام صادراتی				504		430
مجموع صادرات				1,785		1,811

جدول مقایسوی اقلام عمده صادراتی طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 (ارزش به میلیون دالر)						
ش	جنس	1403	1402	تفاوت	فیصدی رشد و کاهش	
1	انجیر	165	137	29	21%	
2	پنبه مخلوچ	162	271	(109)	-40%	
3	کشمش	152	136	16	12%	
4	هنگ و تخم هنگ	131	124	7	6%	
5	ذغال سنگ	105	174	(69)	-40%	
6	پیاز	66	69	(2)	-3%	
7	بادام	49	32	17	51%	
8	باذنجان رومی	46	38	7	19%	
9	سیب	45	49	(4)	-8%	

44%	13	29	43	پسته	10
-11%	(5)	45	40	انار	11
-19%	(9)	49	39	زعفران	12
26%	7	27	34	زیره سبز	13
-38%	(21)	54	34	انگور	14
10%	3	30	33	لوبیا	15
1526%	31	2	33	پیاز خشک	16
41%	9	22	32	شمش سرب	17
-27%	(9)	34	25	ماش خام	18
45%	5	12	17	سنگ تالک	19
-25%	(5)	21	16	قالین و گلیم	20
-46%	(13)	27	15	جلغوزه سیاه	21

دریافت ها :

مجموع صادرات بیست قلم عمده صادراتی افغانستان طی سال 1403 حدود 1,280 میلیون دالر بوده که 72 فیصد مجموع صادرات را تشکیل میدهد، و مجموع سایر اقلام صادراتی افغانستان طی سال 1403 حدود 504 میلیون دالر بوده که 28 فیصد مجموع صادرات را تشکیل میدهد.

صادرات انجیر خشک، کشمش، هنگ و تخم هنگ، بادام، باذنجان رومی، پسته، زیره سبز، سنگ تالک، شمش سرب، پیاز خشک و لوبیا طی سال 1403 در مقایسه با سال

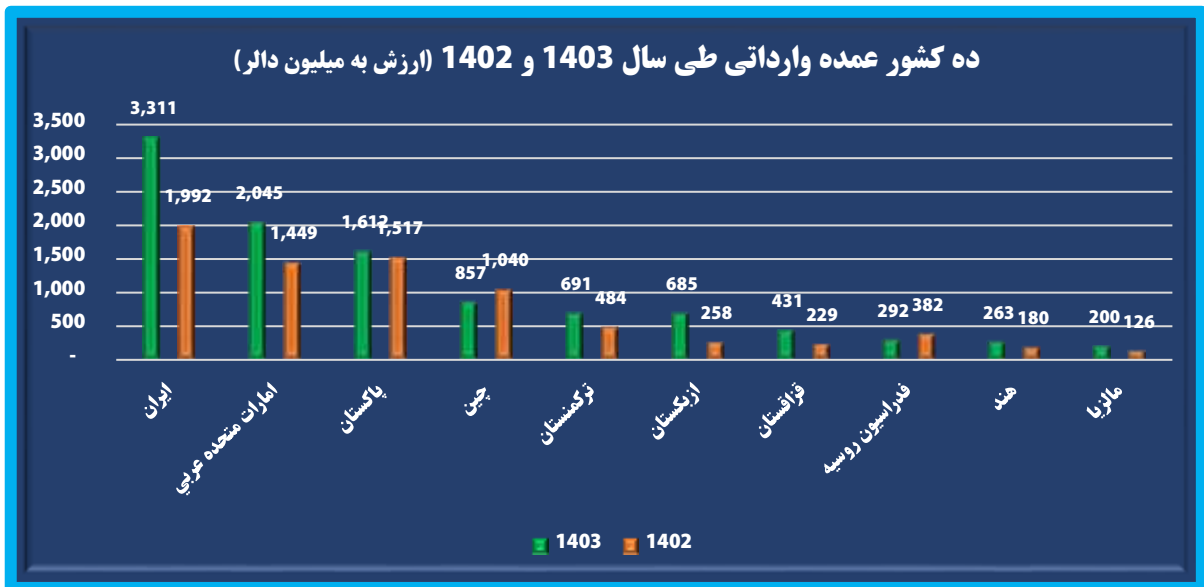
1402 افزایش نموده است و برعکس صادرات پخته مخلوچ، سنگ ذغال، زعفران، سیب، انگور، انار، قالین و گلیم، ماش خام، جلغوزه سیاه و پیاز طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402 کاهش نموده است.

اقلام که بیشترین صادرات را طی سال 1403 داشته عبارت اند از، انجیر خشک پخته مخلوچ و محصولات آن، کشمش، هنگ و تخم هنگ، ذغال سنگ، پیاز، بادام، بادنجان رومی، سیب، و پسته.

کشور های عمده وارداتی افغانستان طی سال 1403 (ارزش به میلیون دالر)				
ش	کشور	Countries	1403	1402
1	ایران	Iran	3,311	1,992
2	امارات متحده عربی	UAE	2,045	1,449
3	پاکستان	Pakistan	1,612	1,517
4	چین	China	857	1,040
5	ترکمنستان	Turkmenistan	691	484
6	ازبکستان	Uzbekistan	685	258
7	قزاقستان	Kazakhstan	431	229
8	فدراسیون روسیه	Russia	292	382
9	هند	India	263	180
10	مالزی	Malaysia	200	126
11	آلمان	Germany	188	78
12	ترکیه	Turkey	95	80
13	ویتنام	Vietnam	60	52
14	قرقیزستان	Kyrgyzstan	59	2
15	تاجیکستان	Tajikistan	56	26
16	جاپان	Japan	41	26
17	کوریا	Korea	39	24
18	اندونزی	Indonesia	24	24
19	آسترالیا	Australia	18	17
20	امریکا	USA	3	12
مجموع ده کشور			10,968	7,998
مجموع سایر کشور ها			196	143
مجموع واردات			11,164	8141.1631

جدول مقایسوی اقلام عمده وارداتی طی سال 1403 در مقایسه با سال 1402					
ش	کشور	1403	1402	نقاوت	فیصدی رشد و کاهش
1	ایران	3,311	1,992	1,319	66%
2	امارات متحده عربی	2,045	1,449	595	41%

6%	95	1,517	1,612	پاکستان	3
-18%	(183)	1,040	857	چین	4
43%	207	484	691	ترکمنستان	5
165%	427	258	685	ازبکستان	6
88%	202	229	431	قزاقستان	7
-24%	(90)	382	292	فدراسیون روسیه	8
46%	83	180	263	هند	9
58%	73	126	200	مالزی	10
140%	110	78	188	آلمان	11
19%	15	80	95	ترکیه	12
16%	8	52	60	ویتنام	13
3461%	57	2	59	قرقیزستان	14
114%	30	26	56	تاجیکستان	15
59%	15	26	41	جاپان	16
63%	15	24	39	کوریا	17
1%	0	24	24	اندونیزیا	18
5%	1	17	18	آسترالیا	19
-78%	(9)	12	3	امریکا	20

اقلام عمده وارداتی افغانستان طی سال 1403 (ارزش به میلیون دالر)

1402		1403		جنس	HS.Code	ش
ارزش	مقدار به تن	ارزش	مقدار به تن			
259	566,581	824	1,066,716	تیل دیزل	27101910	1
337	741,231	754	1,000,526	تیل پترول	27101220	2
265	2,604,248	680	2,581,113	آرد گندم	11010000	3

374	317,526	552	377,052	پرزہجات موٹر و ماشین آلات	8708	4
155	355,466	539	1,247,400	مواد خام فابریکات صنعتی کہ حالت یک گانہ دارد	98021000	5
294	828,373	501	1,050,477	گاز مایع	27111100	6
491	249,152	441	236,893	منسوجات کتان	53091900	7
182	54,547	387	82,179	ادویہ طبی	30032000	8
164	585,375	360	631,782	روغن خوراکی	15	9
205	106,598	351	176,086,704	ماشین آلات و دستگاہ های برقی و اجزا و قطعات آنها	84	10
352	561,457	342	541,061	برنج	10063000	11
254	3,052,425	323	3,916,770	سمنت	25232110	12
106	514,150	180	857,583	شکر	17019100	13
255	152,807	175	104,679	سولر افتابی	85414000	14
204	169,879	166	181,571	تایر و تیوب	4011	15
140	614,662	138	579,367	کود های کیمای	3105	16
67		138		موٹر های تیز رفتار	8703	17
95	22,174	136	31,634,359	سگرت	24022000	18
71	63,912	107	83,339,733	تخم مرغ	4070010	19
59	33,664	107	40,775,533	البسه جدید	98016000	20
4,330		7,200		مجموع اقلام عمدہ وارداتی		
3,811		3,964		مجموع سایر اقلام وارداتی		
8,141		11,164		مجموع واردات		

جدول مقایسوی اقلام عمدہ وارداتی طی سال 1403 در مقایسہ با سال 1402 (ارزش به میلیون دالر)						
ش	جنس	1403	1402	تفاوت	فیصدی رشد و کاهشی	
1	تیل دیزل	824	259	565	218%	
2	تیل پٹرول	754	337	418	124%	
3	آرد گندم	680	265	416	157%	
4	پرزہجات موٹر و ماشین آلات	552	374	179	48%	
5	مواد خام فابریکات صنعتی کہ حالت یک گانہ دارد	539	155	383	247%	
6	گاز مایع	501	294	207	70%	
7	منسوجات کتان	441	491	(50)	-10%	
8	ادویہ طبی	387	182	205	112%	
9	روغن خوراکی	360	164	195	119%	
10	ماشین آلات و دستگاہ های برقی و اجزا و قطعات آنها	351	205	145	71%	
11	برنج	342	352	(10)	-3%	
12	سمنت	323	254	69	27%	
13	شکر	180	106	74	69%	
14	سولر افتابی	175	255	(80)	-31%	
15	تایر و تیوب	166	204	(38)	-18%	

16	کود های کیمیاوی	138	140	(2)	-1%
17	موتور های تیز رفتار	138		71	107%
18	سگرت	136	95	40	42%
19	تخم مرغ	107	71	36	50%
20	البسه جدید	107	59	48	81%

دریافت ها :

مجموع واردات بیست کشور عمده وارداتی افغانستان طی سال 1403 حدود 10,968 میلیون دالر بوده که 98 فیصد مجموع واردات را تشکیل می دهد و مجموع سایر کشور ها حدود 196 میلیون دالر بوده که 2 فیصد مجموع واردات را تشکیل می دهد.

از کشور های که بیشترین واردات طی سال 1403 صورت گرفته عبارت اند از ایران، امارات متحده عربی، پاکستان، چین، ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان، فدراسیون روسیه و هند.

مجموع بیست اقلام عمده وارداتی افغانستان طی سال 1403 حدود 7,200 میلیون دالر بوده که 64 فیصد مجموع واردات را تشکیل می دهد و مجموع سایر اقلام وارداتی حدود 3,964 میلیون دالر بوده که 36 فیصد مجموع واردات را تشکیل می دهد.

اقلام که بیشترین واردات طی سال 1403 صورت گرفته عبارت اند از تیل دیزل، تیل پترول، آرد گندم، پرزجات موتور و ماشین آلات، مواد خام فابریکات صنعتی که حالت یک گانه دارد، گاز مایع، منسوجات کتان، ادویه طبی، روغن خوراکی و ماشین آلات و دستگاه های برقی و اجزا و قطعات آنها.

چالش ها :

1. نبود زیرساخت‌های مناسب بسیاری از مناطق به زیرساخت‌های مانند جاده‌ها، بنادر، و خطوط ریلی مجهز نیستند که مانع از گسترش تجارت می‌شود.
2. تحریم‌های بین‌المللی و محدودیت‌های مالی ارتباط محدود با سیستم بانکی جهانی و عدم اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی، جریان سرمایه‌گذاری را کاهش داده است.
3. عدم تنوع در اقتصاد اتکای شدید به صادرات مواد خام (مانند سنگ‌های قیمتی و زعفران) و نبود صنایع پیشرفته.
4. کمبود نیروی متخصص نبود نیروی انسانی با مهارت‌های تخصصی در حوزه‌های صنعتی و تجاری.

راه حل‌ها

1. تقویت زیرساخت‌ها، دولت می‌تواند با جذب سرمایه‌گذاری داخلی و همکاری با کشورهای همسایه برای ساخت و توسعه زیرساخت‌ها اقدام کند.
2. توسعه همکاری‌های منطقه‌ای، استفاده از مسیرهای تجاری با کشورهای همسایه (مانند پاکستان، ایران، چین و آسیای میانه) و تقویت تجارت منطقه‌ای.
3. تنوع بخشی به اقتصاد تمرکز بر توسعه بخش‌های دیگر مانند سیاحت، زراعت، صنایع دستی و تولیدات داخلی.
4. توسعه آموزش و مهارت‌آموزی سرمایه‌گذاری در آموزش و تربیت نیروی کار ماهر در حوزه‌های مختلف صنعتی و تجاری.

پیشنهادات :

- توجه بیشتر به جلب سرمایه‌گذاری در بخش سکتور زراعت و سکتور معدن که معدن‌ها و مواد زارعتی بجای که منجیث مواد خام صادر شود منجیث محصولات صنعتی صادر شود .
 - گشایش دهلیز های هوایی و زمینی یا ترانسپورتی چه یک جانبه باشد یا چند جانبه باشد این امکانات بالقوه را برای سکتور های مختلف فراهم ساخته تا باعث جلب سرمایه گذاری های بیشتر در کشور جهت رشد و توسعه تجارت شده که سبب افزایش عواید دولت میگردد.
- نوت: واردات برق شامل مجموع واردات نمی باشد.**

منبع سیستم ایسیکودا، وزارت مالیه